

Birgitta Åkerson
Projektledare

Yttrande avseende motion ”Lunds kommun bör införa fri kollektivtrafik för ungdomar och seniorer för klimatet och friheten”

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

att avge yttrande i enlighet med tjänsteskrivelse 2022-09-02

Sammanfattning

Socialdemokraterna har lämnat in en motion ”Lunds kommun bör införa fri kollektivtrafik för ungdomar och seniorer – för klimatet och friheten”.

I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta:

att Lunds kommun kostnadsfritt ska erbjuda samtliga ungdomar mellan 16 och 19 skrivna i Lunds kommun Skånetrafikens ungdomsbiljett,

att kommunfullmäktige avsätter 17,2 miljoner kronor till tekniska nämnden införande av ungdomsbiljett i Lunds kommun,

att finansiering av införande av ungdomsbiljett sker genom ett lägre ekonomiskt resultat,

att Lunds kommun kostnadsfritt ska erbjuda lundabor över 70 år fria resor i form av seniorbiljett i kollektivtrafiken inom Lunds kommun, samt till och från Genarp via Staffanstorp,

att de fria resorna med seniorbiljett ska gälla oavsett tidpunkt,

att kommunfullmäktige avsätter 7,5 miljoner kronor till tekniska nämnden för utökningen med fria resor över 70 år i form av seniorbiljett,

att finansiering av utökningen med fria resor över 70 år i form av seniorbiljett sker genom ett lägre ekonomiskt resultat.

2022-09-02

Diarienummer

VOO 2022/0261

Underlag för beslutet

- Motion 2022-04-12 "Lunds kommun bör införa fri kollektivtrafik för ungdomar och seniorer – för klimatet och friheten"
- Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-09-02 Yttrande avseende motion "Lunds kommun bör införa fri kollektivtrafik för ungdomar och seniorer-för klimatet och friheten"

Ärendet

Bakgrund

Socialdemokraterna har lämnat in en motion "Lunds kommun bör införa fri kollektivtrafik för ungdomar och seniorer – för klimatet och friheten". Vård- och omsorgsnämnden har fått motionen för yttrande till kommunstyrelsen senast 2022-09-30.

I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta:

att Lunds kommun kostnadsfritt ska erbjuda samtliga ungdomar mellan 16 och 19 skrivna i Lunds kommun Skånetrafikens ungdomsbiljett,

att kommunfullmäktige avsätter 17,2 miljoner kronor till tekniska nämnden införande av ungdomsbiljett i Lunds kommun,

att finansiering av införande av ungdomsbiljett sker genom ett lägre ekonomiskt resultat,

att Lunds kommun kostnadsfritt ska erbjuda lundabor över 70 år fria resor i form av seniorbiljett i kollektivtrafiken inom Lunds kommun, samt till och från Genarp via Staffanstorp,

att de fria resorna med seniorbiljett ska gälla oavsett tidpunkt,

att kommunfullmäktige avsätter 7,5 miljoner kronor till tekniska nämnden för utökningen med fria resor över 70 år i form av seniorbiljett,

att finansiering av utökningen med fria resor över 70 år i form av seniorbiljett sker genom ett lägre ekonomiskt resultat.

Även tekniska nämnden, barn- och skolnämnden, utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden har fått motionen på remiss.

Föredragning

Seniorbiljetten i vissa av Skånes kommuner

Seniorbiljetten för avgiftsfria resor gäller bussar och tåg inom hemkommunen. I de flesta kommuner gäller seniorbiljetten såväl dag som kvällstid, alla dagar på året. I Malmö, Lund, Helsingborg,

2022-09-02

Diarienummer

VOO 2022/0261

Landskrona och Lomma gäller seniorbiljetten vardagar mellan klockan 09–15 samt 18–04. På helgen gäller seniorbiljetten alla tider på dygnet. Det är respektive kommun som beslutar om erbjudandet ska finnas inom kommunen.¹

Seniorbiljetten finns tillgänglig för seniorer i flera, men inte alla, skånska kommuner. Erbjudandet finns i följande kommuner²:

- Bjuv (75 år)
- Burlöv (70 år)
- Båstad (75 år)
- Eslöv (70år)
- Helsingborg (75 år)
- Hässleholm (70 år)
- Höganäs (75 år)
- Hörby (70 år)
- Klippan (70 år)
- Kristianstad (75 år)
- Landskrona (70 år)
- Lomma (75 år)
- Lund (75 år)
- Malmö (70 år)
- Osby (70 år)
- Simrishamn (75 år)
- Svalöv (67 år)
- Ystad (75 år)
- Ängelholm (75 år)
- Örkelljunga (70 år)
- Trelleborg (67 år)
- Vellinge (75 år)

Skånetrafiken skickar hem seniorbiljetten till de som är folkbokförda i Lunds kommun under den månad som de fyller 75 år.

Kortet gäller för resor med stadsbuss, spårvagn, regionbuss, tåg och närtrafik inom Lunds kommun, samt till och från Genarp via Staffanstorps. Resenären kan ta med sig två barn under 7 år utan kostnad.³

Dagens ersättning från Lunds kommun till Skånetrafiken för seniorekortet

Ersättning till Skånetrafiken sker

- *dels* utifrån alla registrerade resor **18,49 kr** exkl. moms 2022 års nivå (70 % av priset för liten zon, 8 km)

- *dels* utifrån alla registrerade kort **20 kr/kort och år** 2022 års nivå.

Totalt kostade 2019 års seniorresor **ca 7,2 miljoner kr** för Lunds kommun. På grund av pandemin och restriktioner samt

¹ [Skånetrafiken-Skånetrafiken pensionär - Seniorbiljetten \(skanetrafi ken.se\)](#) 2022-06-09

² [Skånetrafiken-Skånetrafiken pensionär - Seniorbiljetten \(skanetrafi ken.se\)](#), 2022-06-09

³ [Seniorbiljetten | Lunds kommun](#) lund.se 2022-05-31

2022-09-02

Diarienummer

VOO 2022/0261

rekommendationer att inte åka kollektivt har resande varit lägre sedan dess, men resandet ökar igen.⁴

Grov skattning av kostnad för Lunds kommun att behålla 75 år som åldersgräns för seniorkortet, *men utvidga tiden till att gälla dygnet runt veckans alla dagar*

Anledningen till att seniorkortet inte gäller innan kl 09.00 och mellan 15–18 på vardagar är att det är dessa timmar flest passagerare reser med kollektivtrafiken. Det är i huvudsak ett ställningstagande från Skånetrafiken om god kvalitet för de resande som måste resa under denna tid för att komma till arbete/studier och gäller för andra större städer med stadsbusstrafik. Det är bra om resandet kan spridas ut under dagen för att det då inte behövs lika många bussar som om fler reser samtidigt.⁵

Det är svårt att uppskatta hur många seniorkortresor under rusningstid som skulle ske om seniorkortet för de över 75 år skulle gälla även under rusningstid. Det bedöms dock ge upphov till fler turer, vilket innebär fler fordon och förare. Tekniska förvaltningen har diskuterat saken med Skånetrafiken och det är mycket svårt att uppskatta. Grovt motsvarar kostnaderna mellan 5-10 miljoner kr/år för att säkra upp att trängseln inte blir värre, exempelvis genom fler bussar och extra förare.⁶

Färdtjänst Lunds kommun

Färdtjänst är en särskild persontransport för den som på grund av ett varaktigt funktionshinder har väsentliga svårigheter att förflytta dig på egen hand eller att resa med allmänna kollektivtrafiken. Det krävs ett tillstånd för att resa med färdtjänsten.

Lunds invånare kan ha rätt till färdtjänst om

- De är folkbokförda i Lunds kommun.
- De har ett funktionshinder som kommer att bestå i minst 3 månader.
- Deras funktionshinder gör att de har väsentliga svårigheter, även med gånghjälpmedel, att förflytta sig på egen hand eller resa med den allmänna kollektivtrafiken.

Av beslutet framgår om det finns rätt till exempelvis ledsagare, specialfordon, trappklättrare, framsättesplats eller undantag från samåkning.

⁴ Mail trafikingenjör tekniska förvaltningen

⁵ Mail trafikingenjör tekniska förvaltningen

⁶ Mail trafikingenjör tekniska förvaltningen

2022-09-02

Diarienummer

VOO 2022/0261

Färdtjänst kan inte användas för sjukresa, Region Skåne svarar för sjukresor.

Färdtjänst som beviljas av Lunds kommun ger även rätt till servicebiljett.⁷

Servicebiljett, fria resor inom Skånetrafiken vid beviljad färdtjänst finns i vissa av Skånes kommuner⁸

Servicebiljetten får den som är beviljad färdtjänst. Vid resa med bussar och tåg i den allmänna kollektivtrafiken ger biljetten tillgång till fria resor inom Skåne.

Servicebiljett gäller de som bor i:

Bjuv, Bromölla, Burlöv, Båstad, Eslöv, Helsingborg, Hässleholm, Höganäs, Hörby, Höör, Kristianstad, Kävlinge, Landskrona, **Lund**, Lomma, Klippan, Malmö, Osby, Perstorp, Simrishamn, Staffanstorp, Sjöbo, Skurup, Svalöv, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Ystad, Åstorp, Ängelholm, Örkelljunga och Östra Göinge.

Skolbiljetten i Skånes kommuner

Skolbiljetten gäller under läsåret för fritt resande dygnet runt i hela Skåne måndag till fredag. Skolbiljetten gäller även måndag–fredag under skollov (under hela läsåret), även om lovet infaller under röda dagar.⁹

Ungdomsbiljett i vissa av Skånes kommuner

Ungdomsbiljetten gäller för fritt resande *dygnet runt* i hela Skåne.

I dagsläget erbjuds den till ungdomar som bor i Klippans, Simrishamns, Svalövs, Svedalas, Trelleborgs och Ystads kommun och är i en viss ålder.¹⁰

Transport till träffpunktsverksamhet och restaurang

Förvaltningen vill lyfta fram att seniorer kan vara beroende av kollektivtrafik för att ta sig till förvaltningens träffpunktsverksamhet och seniorrestauranger.

⁷ [Skånetrafiken-Skånetrafiken färdtjänst - Vi finns för alla \(skanetrafiken.se\)](#) 2022-06-09

⁸ [Skånetrafiken-Skånetrafiken färdtjänst - Vi finns för alla \(skanetrafiken.se\)](#) 2022-06-09

⁹ [Skånetrafiken \(skanetrafiken.se\)](#) 2022-06-09

¹⁰ [Skånetrafiken-Skånetrafikens ungdomsbiljett \(skanetrafiken.se\)](#) 2022-06-09

2022-09-02

Diarienummer

VOO 2022/0261

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att avgiftsfria resor kan bidra till att äldre och ungdomar kan åka kollektivt för sociala kontakter och att delta i aktiviteter oavsett inkomst.

Förvaltningen vill lyfta fram att forskare hävdar att avgiftsfria resor kan bidra till minskad fysisk aktivitet genom gång och cykling.¹¹ Minskad fysisk aktivitet kan i sin tur leda till ökat framtida behov av vård och omsorg.

Beredning

Dialog har skett med tjänstemän från tekniska förvaltningen, barn- och skolförvaltningen, utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen som också fått motionen på remiss.

Barnets bästa

Ungdomar får ökad möjlighet åka avgiftsfritt. Dock finns dock risk för minskad fysisk aktivitet genom gång och cykling för denna åldersgrupp-vilket kan påverka hälsan. Ungdomars vana att förflytta sig genom gång och cykling kan komma att påverkas negativt.

Förvaltningen vill lyfta fram att ungdomar som inte har möjlighet att färdas kollektivt betalar avgift för färdtjänstresor (även om ungdomar som är beviljade färdtjänst åker avgiftsfritt i de fall de *har möjlighet* att färdas med kollektivtrafik).¹²

Konsekvenser för personer med funktionsnedsättning

Seniorer och ungdomar med funktionsnedsättning får ökad möjlighet åka avgiftsfritt. Dock finns dock risk för minskad fysisk aktivitet genom gång och cykling för dessa åldersgrupper-vilket kan påverka hälsan.

Förvaltningen vill lyfta fram att äldre och ungdomar som inte har möjlighet att färdas kollektivt betalar avgift för färdtjänstresor (även om de som är beviljade färdtjänst åker avgiftsfritt i de fall de *har möjlighet* att färdas med kollektivtrafik).¹³

¹¹ Avgiftsfri kollektivtrafik inget mirakelmedel, artikel Nationellt kunskapscentrum för kollektivtrafik 28 februari 2020

¹² <https://lund.se/omsorg-och-stod/fardtjanst-och-riksfardtjanst/for-mig-som-har-fardtjanst> 2022-06-19

¹³ <https://lund.se/omsorg-och-stod/fardtjanst-och-riksfardtjanst/for-mig-som-har-fardtjanst> 2022-06-19

2022-09-02

Diarienummer

VOO 2022/0261

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär ingen ekonomisk konsekvens för vård- och omsorgsnämnden.

Anna Borgius
Vård- och omsorgsdirektör

Birgitta Åkerson
Projektledare

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen